

Prayer

Balik-lantaw:

Mga base militar sa US sa Pilipinas ug ang kalihukang nagpalagpot dinhi

Setyembre 2024

Pasiuna

Sukad nga gipahamtang sa imperyalismong US ang semikolonyal nga paghari niini sa Pilipinas, pipila ka dekada ayha subling gitukod ang Partido Komunista ng Pilipinas, nagabarog na ang katawhang Pilipino batok sa mga base ug interbensyong militar sa US sa nasud. Kasumpay sa militanteng kalihukang anti-kolonyalismo sa mga mamumuo sa unang bahin sa ika-20 nga siglo, gipadayon sa pipila ka makinasudnong pwersa, lakip ang pipila ka magbabalaod, ang pagsupak sa pagtiner sa mga tropang Amerikano sa Pilipinas. Ang ilang baruganan, sa wala madugay, misangpot sa usa ka kalihukang masa sa sayong bahin sa dekada 1960 sa pagpanguna sa subling nagpakusog nga nasudnon-demokratikong kalihukan. Wala kini napugngan sa balaod militar sa diktaduryang Marcos niadtong 1972-1986. Padayon kining miabante sa panahon sa rehimeng US-Aquino I ug nahimong gamhanang kalihukan niadtong 1990-1991. Mipungkay ang lima ka dekadang pakigbisog nga nagtukmod sa pagbasura sa Military Bases Agreement (MBA) niadtong Setyembre 16, 1991.

Labing mahinungdanon ug hinanali ang pagtoon-balik sa pagtunhay kaniadto sa mga base militar sa US atubangan sa subling pagpanukod sa US og mga base militar sa Pilipinas ilalum sa Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) ug pag-istasyon sa mga sundalong Amerikano sa Pilipinas. Sama kaniadto, giatubang karon sa nasud ang problema sa pagyatak sa soberanya, kawalay katilingbanong hustisya, pagpangawkaw ug pagkaguba sa mga rekurso ug pagpang-abuso sa mga tropang Amerikano.

Protesta kontra base militar sa US, 2021.

1) Unsa ang Military Bases Agreement?

Ang MBA usa ka kasabutang militar nga gisulod sa Pilipinas ug US niadtong Marso 14, 1947 nga nagtugot sa pagtukod og mga base militar sa US sa Pilipinas ug pagtiner dinhi sulod sa 99 ka tuig. Gisalang kini sa renegotasyon niadtong 1966 nga nagpamubo sa ilang pagtiner ngadto sa 25 ka tuig.

Unang gitibuok sa US ang planong magtukod og mga base militar sa Pilipinas niadtong 1944 alang kuno sa “depensa” sa Pilipinas nga nakapailalum kanhi sa brutal nga okupasyon sa Japan. Lakip ang MBA sa mga anti-nasyunal nga palisiya ug salikwaot nga kasabutang tali sa US ug Pilipinas dihang “gihatag” sa US ang “kagawasan” sa Pilipinas niadtong 1946.

Pagpirma sa Military Bases Agreement sa Malacañang Palace, Marso 14, 1947.

Ilalum sa MBA, nagtukod ang US og dili moubos sa 23 ka mayor nga base militar sa kanhi niining mga kampo militar. Nag-una dinhi ang kampo sa Pampanga (Clark Field Airbase o ang kanhing Fort Stotsenberg, ug ang Floridablanca Air Base), Zambales (Subic Bay,

Northwest Shore Naval Base, Naule Point ug Castillejos), Baguio (Camp John Hay Leave and Recreation Center), Maynila (Manila Naval Base) ug Cavite (Canacao-Sangle Point Navy Base). Gawas dinhi, nagtukod usab ang US ug mga base ug pasilidad pangkomunikasyon, pangbansay ug pangdagat sa Bataan, Bulacan, Leyte, Samar, Tawi Tawi, Palawan, Cebu, La Union ug Aparri sa Cagayan. Nagtukod usab ug mga pasilidad pangkomunikasyon sa Bagobantay sa Quezon City.

Dili moubos sa 108,500 ka ektaryang kayutaan ang giilog sa US para sa maong mga base militar. Usa sa pinakalapad nga base, ang Clark Airbase (36,000 ektarya), gitukod sa yutang kabilin sa mga Aeta. Walay gihatag nga kumpensasyon sa mga katutubo ug wala na sila kanus-aman nakabalik sa ilang mga yutang kabilin.

2) Unsa ang nahimong epekto sa mga base militar sa soberanya ng Pilipinas?

Tataw kaayo kanhi nga ginapakita sa mga base militar sa US sa lagpad nga kayutaan sa Pilipinas ang pagka-mini sa kagawasan sa Pilipinas. Ang presensya sa mga base militar ug tropa sa US direktang pagyatak sa soberanya sa nasud. Ang gatasan ka libong armadong tropa sa US sa Pilipinas gigamit nga instrumento sa US aron siguruhong anaa sa kontrol ug mapasunod niini ang papet nga estado ug armadong pwersa sa Pilipinas.

Ilalum sa MBA, nakaangkon og mga ekstrateryal ug ekstrahudisyal nga katungod ang US sulod ug gawas sa ilang mga base militar. Walay gahum o hurisdiksyon ang mga Pilipino sa mga aktibidad ug pwersang Amerikano. Luwas sila sa pagkiha, pag-aresto, pagtaral ug pagpriso ilalum sa balaod sa Pilipinas. Ang mga tropang nakahimo og krimen batok sa mga Pilipino gipapauli lamang sa US o gibalhin og laing base. Ni usa, wala kanila ang gisilutan o gitalar sa US.

3) Unsa ang mga epekto niini sa panginabuhian ug komunidad sa mga Pilipino?

Liboan ka mga kaso sa pagpangabuso ug krimen sa mga tropang Amerikano batok sa mga Pilipino sa mga base militar niini sa nasud. Lakip dinhi ang 30 ka kaso sa pagpatay, ingonman ang mga kaso sa pagpamusil ug pagpangulata, pagdagit ug pagpanglugos. Sa pagpayong sa MBA, wala ni usa sa mga nalambigit nga sundalong Amerikano ang nasilutan sa maong mga kaso.

Nahimong sentro sa prostitusyon ang mga base militar sa Clark ug Subic diin kaylap ang pag-abuso sa kababayan-an. Mikabat sa 60,000 ka babaye ang napugos sa prostitusyon (lakip ang 20,000 menor de edad). Nataho ang 3,274 ka kaso sa pag-abuso sa kababayan-an, lakip ang pagpanglugos, nga gikalambigitan sa mga sundalong Amerikano. Kinse sa mga biktima sa pagpangabuso mga menor de edad.

Clark Air Force Base, 1960.

Mikaylap ang sakit nga AIDS niining mga lugara ug mitakod sa mga menor-de-edad ug mga bag-ong gihimugso (nga napasa gikan sa ilang mga inahan).

Giguba sa mga Amerikano ang kinaiyahan ug kinabuhi sa katawhan sulod ug gawas sa mga base. Gihan-ok sa mga pwersa niini ang mga makahilong kemikal nga nagresulta sa lain-laing balatian sa mga residente. Niadtong 1991, gibanabanang 20,000 ka pamilya ang nagsakit dihang ilang gipuy-an ang mga balay nga giabandona sa mga sundalong Amerikano. Niadtong 2000, nataho nga mikabat sa 100 ang namatay gikan sa pag-inum sa kontaminadong tubig gikan sa Clark Airbase.

Basta-basta na lamang mihawa ang mga Amerikano ilabina human sa pagbuto sa bulkang Pinatubo ug nalubong sa abo ang Clark Airbase. Imbes nga maghatag og angayang danyos subay sa kasabutan, naghatag lamang ang US og \$17 milyon o 1% lamang sa “domestic base cleanup” o paglimpyo sa mga base militar sulod sa US. Nagbalibad usab kining itugyan ang pipila ka pasilidad nga mapuslan unta sa Pilipinas, sama sa mga *drydock* (buhatanan o ayuhanan sa barko) sa Subic.

Clark Airbase sa pagbuto sa Bulkang Pinatubo, 1991.

4) Giunsa paggamit sa US ang mga base militar niini sa Pilipinas?

Pinaagi sa MBA, nasiguro sa US ang padayong pagpatigbabaw niini sa Pilipinas isip semikolonya. Kadungan nga gipirmahan niadtong 1947 ang Military Assistance Agreement, usa ka kasabutan nga nagtukod sa Joint United States Military Advisory Group (JUSMAG). Pinaagi niini, napakusog sa US ang kumand ug kontrol sa Armed Forces of the Philippines (AFP), ang haligi sa neokolonyal nga estado niini sa Pilipinas. Naghatag ang US og mga “ayudang militar” alang sa “pagpalambo ug pagbansay,” ingonman sa mga armas ug ubang gamit-militar sa AFP, gawas pa sa indoktrinasyon sa mga upisyal ug personel niini. Gigamit sa US ang mga base militar alang sa pagbansay sa AFP. Gisiguro niining tibuok panahon nga magpabiling nagsalig ug nagsunud-sunod ang AFP sa US.

Ang pagtukod og mga base militar sa US sa Pilipinas kabahin sa mas lapad nga laraw sa US nga ipahamtang ang hegemonya niini sa Asia human ang Ikaduhang Gubat Pangkalibutan. Dungan niining gitukod ang mga lapad nga base sa Japan ug Korea.

US Naval Base Subic Bay, 1981.

Gigamit sa US ang mga base niini sa Pilipinas, ilabina ang Subic ug Clark, alang sa mga gyerang agresyon ug interbensyon niini gikan Asia, Middle East, hangtud South America. Gipwesto niini sa Subic Bay ang 7th Fleet sa US Navy gikan 1969, ug gipatuman og yaweng papel sa pagpanulong niini sa katawhang Vietnamese gikan 1961 hangtud 1975. Ang mga barko niini gikan Subic ang naghatud og mga tropang mananakop, nga mikabat og 540,000 atol sa gyera. Ang Clark Air Base nagsilbi usab nga hedkwarters sa 13th Air Force sa US, ug base sa suplay ug sentro sa operasyon sa mga eroplanong iggugubat sa US. Nagpadala usab ang Pilipinas og mga tropang pangsuporta sa gyerang agresyon sa US sa Vietnam nga nagresulta sa linuog nga pagpatay sa kapin 2 milyon ka sibilyan.

Gawas sa gubat sa US sa Vietnam, nalambigit usab ang 7th Fleet sa mga interbensyon ug agresyon sa US sa Korean Peninsula (1950-1953), gubat sa Taiwan Strait (1954-1955, 1958), Lebanon (1958), Dominican Republic (1965) ug Laos (1962-1975). Nagsilbi usab kining kargahanan sa mga tropang gipadala sa US sa mga gubat sa Iran (1979-1980) ug sa unang Gulf War (1990-1991).

5) Giunsa pagpalagpot ang mga base militar sa US sa Pilipinas?

Sukad sa sinugdanan, supak na ang katawhang Pilipino sa presensya sa mga base militar sa US sa Pilipinas. Gihatagan og tingog ang ilang patriyotikong pangandoy sa mga iladong personahe sama sa mga senador nga sina Claro M. Recto, Jose W. Diokno ug Lorenzo Tañada. Ang mga base militar giila nilang timailhan sa kawalay tinuod nga kagawasan sa Pilipinas ug dili direktang kolonyal nga paghari sa US sa nasud.

Ang pagbatok sa mga base nahimong sentro sa subling nagpakusog nga anti-imperyalistang kalihukan sa katawhang Pilipino, sa pagtumaw sa nasudnon-demokratikong kalihukan sa kabatan-onan nga gipangulohan sa Kabataang Makabayan niadtong dekada 1960. Anaa usab kini sa sentro sa programa sa subling pagtukod sa Partido

Komunista ng Pilipinas niadtong 1968 ug pagtukod niini sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa misunod nga tuig. Usa sa pinakaunang taktikal nga opensiba sa BHB mao ang ambus batok sa mga tropang Amerikano sa Clark Air Base niadtong Hulyo 31, 1969 ug subli niadtong Agosto 4, 1969. Gipabusikaran niini ang usa ka bahin sa base militar kung asa mikabat sa 14 ang kaswalti sa han-ay sa mga sundalong Amerikano.

Usa sa mga sentral nga isyu sa First Quarter Storm ang pagdomina sa US sa Pilipinas, nag-una, sa porma sa mga base ug kontrol niini sa AFP. Dihang gipahamtang ang balaod militar, gipadayon ang pakigbisog batok sa presensya sa US sa milipang nga mga nasudnon-demokratikong organisasyon sa kabatan-onan, kababayan-an, mamumuo ug uban pang sektor nga nagdala niini sa kalsada niadtong dekada 1970 ug 1980. Nahimong dungganon ang papel sa kababayan-an ug tawong simbahan, sa pagbutyag ug pagbatok sa kaylap nga prostitusyon, pag-abuso sa kababayan-an ug kawalay hustisya sa palibot sa mga base sa Clark ug Subic.

Hugot nga nakasumpay ang isyu sa mga base militar sa pasistang diktadurya ni Ferdinand Marcos Sr, ang pinakalunod-patay nga itoy kaniadto sa imperyalistang US ug nag-unang tigpanalipud sa presensya niini sa nasud. Atubangan sa kusog nga protestang makinasudnon, gisalang ni Marcos niadtong 1979 sa renegosasyon ang MBA, kung asa giyunan nga magtuboy og Pilipinong "kumander" sa mga base militar sa US (nga walay kontrol sa operasyon sa sulod), ug nga magbayad ang US og \$500 milyon kada tuig sulod sa lima ka tuig, nga mamahimong \$900 milyon sa mosunod nga lima ka tuig.

Nagpadayon ug labaw pang mibwelo ang kalihukan batok sa mga base militar ug interbensyon sa US bisan human napalagpot ang diktaduryang Marcos.

Timailhan sa naaabot nga gilapdon ug gikusgon sa kalihukan batok sa mga base militar sa US ang pagbutang og mga probisyon sa reaksyunaryong Konstitusyong 1987 nga nagabawal sa pagpasulod sa mga armas nukleyar sa Pilipinas ug pagtukod og mga langyawng base

militar (apan gawas na lang kung may tratado).

Naghiusa ang lain-laing grupo ilalum sa Anti-Bases Coalition niadtong 1986 aron ikampanya ang pagbasura sa MBA nga nakatakdang mawad-an og kapuslanan niadtong 1991. Lakip sa mga nangulo dinhi mao silang Jose Diokno ug Lorenzo Tañada, ug mga grupo sama sa Bagong Alyansang Makabayan, Nuclear-Free Philippines Coalition, Gabriela, League of Filipino Students, National Union of Students of the Philippines, ug daghang uban pang organisasyong patriyotiko ug progresibo. Gitukod ang mga pormasyon niini sa lain-laing bahin sa nasud. Gipangunahan niini ang lapad nga kalihukang propaganda ug edukasyon sa mga eskwelahan, simbahan, ug mga komunidad.

Protesta kontra base militar sa US, Setyembre 16, 1991.

Samtang nagkaduul ang pagtapos sa Military Bases Agreement niadtong 1991, nagkadaku ang mga rali ug martsa sa kadalanan. Matud sa mga historyador, mikabat sa 50,000 ang nagrali atubangan sa Senado niadtong Setyembre 10, 1991. Pag-abot sa Setyembre 16, 1991, anaa sa 170,000 ang nagrali atubangan sa Senado aron

ipanawagan ang pagbasura sa tratado. Aduna usay mga susamang protesta sa lain-laing bahin sa nasud. Niining adlaw, gibasura sa Senado sa botong 12-11 ang sugyot balaodnon sa papet nga rehimen ni Corazon Aquino nga Treaty of Friendship, Cooperation and Security nga naglaraw nga palanaton pa og 10 ka tuig ang pagtiner sa mga base militar sa US sa Pilipinas. Gipangunahan ang maong makasaysayanong boto sa mga senador nga silang Wigberto Tañada, Rene Saguisag, Teofisto Guingona Jr ug Aquilino Pimentel Jr.

Dakung kadaugan ang nakab-ot sa katawhang Pilipino sa pagbasura sa MBA ug pagpasara sa mga base militar sa US sa Pilipinas. Ingonman, nagpabilin ang uban pang salikwaot nga kasabutang militar, nag-una na ang Mutual Defense Treaty (MDT) sa 1951, nga gigamit sa US ug magkasunod nga papet nga rehimen, aron ipabilin ang presensyang militar niini sa nasud.

Tuig 1998, giaprubahan ang Visiting Force Agreement aron hatagag dalan ang paggawas-sulod sa mga tropang Amerikano sa nasud. Dihang naaktibar ang tratado sa pagkasunod tuig, gisugdan sa US ang pagdeploy og dakung tropa sa takuban sa mga giusang pagbansay, ayudang *humanitarian* ug mga operasyong sibil-militar.

Niadtung 2002, gisugdan ang subling permanenteng pagpwesto sa mga tropang Amerikano sa Pilipinas. Gipirmahan niadtong tuiga ang Mutual Logistics Support Agreement aron hatagag dalan ang mga “joint exercises” ug uban pang aktibidad nga pantabon sa mga interbensyunistang operasyon sa US sa Pilipinas. Pagka 2003, gipirmahan sa kanhing rehimen Arroyo ang Acquisition and Cross-Servicing Agreement.

Sa takuban sa “gyera kontra terorismo,” gibutang sa US sa Pilipinas ang Joint Special Operations Task Force—Philippines. Gigamit ang VFA aron ipwesto ang gatusan ka tropang Amerikano sulod sa Camp Navarro sa Zamboanga City. Gigamit kini sa US nga base sa

interbensyunistang mga operasyong kontra-gerilya sa Western Mindanao, bisan sa uban pang bahin sa nasud. Nalambigit ang US sa mga armadong operasyon sa Mamasapano niadtong 2015 ug sa Marawi niadtong 2017.

Sa plano nga palapdon pa ang presensya sa mga tropang Amerikano sa Pilipinas, gipirmahan ang Enhanced Defense Cooperation Agreement niadtong Abril 2014 nga nagtugot sa US nga subling magtukod og mga base militar sa Pilipinas, sulod kuno sa “agreed locations” o giyunang lugar, sulod sa mga kampo militar sa AFP. Anaa kini sa gambalay sa gitawag og “pivot to Asia” nga gideklara sa US niadtong 2011 nga may estratehikong laraw nga pakusgon ang hegemonya sa US sa rehiyon.

Nahimong tataw sa panahon ni Duterte ang retorikang anti-US sa laraw nga agnihon ang suporta sa China, apan napamatud-an nga hangtud estorya lamang kini (matud mismo kang Duterte, “pera-pera” lang kadto aron mangayo og mas dakung ayudang militar sa US). Gitapos sa US ang JSOTF-P niadtong 2016, pero niadtong 2017, gisugdan usab ang Operation Pacific Eagle-Philippines, nga nakapokus sa Western Mindanao, ug milangkub sa lain-laing bahin sa nasud.

Sukad makalingkod si Marcos, midaghan gikan lima ngadto sa 17 ang base militar sa US, lakip ang siyam ka upisyal nga giyunan ilalum sa EDCA, ug dili moubos sa walo pa sa mga wala gipubliko o tago nga mga lokasyon. Gigamit ang mga base militar sa US karon aron ipwesto ang mga armas ug mga tropang Amerikano, dungan sa gipakusog nga armadong presensya niini sa Japan ug South Korea subay sa iyang Indo-Pacific Strategy aron liyukan ug pakgangon ang pagkusog sa China.

Giandam sa:

Kawanihan sa Impormasyon

Partido Komunista ng Pilipinas

Setyembre 2024